

EDF-WINTERMEETING FOCUST OP VOLATILITEIT MELKPRIJZEN

European Dairy Farmers (EDF) is een organisatie die Europese melkveehouders verenigt om met elkaar in overleg te gaan. Naast het jaarlijkse congres vond dit jaar uitzonderlijk ook een wintermeeting plaats. Niet ver van Dublin maakten we kennis met de sector vanuit het Ierse perspectief, met de nadruk op volatiliteit. – Bram Van Hecke, stagiair Boerenbond

Dat het congres in Ierland plaatsvond, was geen toeval. Ierland heeft een aparte manier van werken. Het volledige Ierse melkveemodel is gebaseerd op grasland. Waar in Vlaanderen steeds meer melkveehouders besluiten om geen weidebehoefte meer toe te laten, gebruiken de Ierse melkveehouders hun grasland maximaal. Alle koeien worden zo geïnsemineerd dat ze droog staan in de winterperiode. De koeien staan dus alle tegelijk droog en komen terug in de wei in de vroege lente. Ze lopen zo veel mogelijk buiten en naast gras wordt er enkel nog krachtvoer bijgevoerd. Dit heeft als gevolg dat er heel wat minder liters gemolken wordt dan in de rest van Europa. De gemiddelde jaarproductie ligt net boven de 5000 liter. De Ierse melkveehouderij mikt niet op de hoogste melkproductie per koe, maar wel op de hoogste kilo's vet en eiwit per hectare gras bij een zo laag mogelijke kostprijs om ook in tijden van extreem lage wereldmarktprijzen nog steeds een marge te behouden.

.....
Het volledige Ierse melkveemodel is gebaseerd op grasland.

Omgaan met onzekerheid

Natuurlijk is volatiliteit een belangrijk onderwerp voor alle Europese melkveehouders, gezien de prijsvorming van de voorbije twee jaar. Europa wil de melkprijs meer afstemmen op de wereldmarkt, met alle gevolgen van dien. De volatiliteit blijkt sterk gestegen te zijn de voorbije jaren. Dit geldt voor de Europese melkrijzen, weergegeven in figuur 1, maar ook voor de Vlaamse melkveehouders. Het gevolg is dat een melkveehouder periodes moet overbruggen met een zeer laag of zelfs geen inkomen. Het is echter ook duidelijk dat de gemiddelde prijs over de jaren heen quasi gelijk is

gebleven. Het zou dus eigenlijk wel mogelijk zijn om de melkprijs te bufferen. Hoe landbouwers omgaan met deze volatiliteit is heel persoonlijk, zo blijkt na

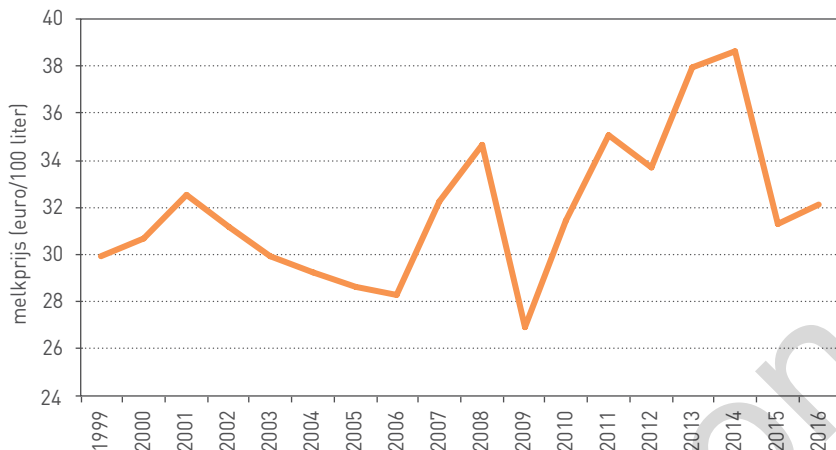

Om de Ierse melkveehouderij te begrijpen moet je mee het gras in, enkel daar snap je de drang om economisch te melken volledig.

een rondvraag op het congres. Enerzijds heb je bijvoorbeeld de Ierse melkveehouder, die sterk voorstander is van risicobeheersing op allerlei manieren. Anderzijds heb je melkveehouders die volatiliteit beschouwen als ondernemersrisico en beheersing van dit risico een overbodige kost vonden. Tijdens de wintermeeting kwamen twee grote Europese melkverwerkers spreken. Het ging om Frans Keurentjes, voorzitter van de raad van bestuur van FrieslandCampina, en Sean Molloy, strategisch directeur van Glanbia. Nadat ze enkele kentallen over de bedrijven bekendmaakten, werd ook uitgelegd hoe zij omgaan met de volatiliteit van de melkprijs van hun boeren. De verschillen bleken groot.

Glanbia versus FrieslandCampina

Glanbia haalt jaarlijks 2,2 miljard liter melk op en is met een aandeel van ongeveer een derde de grootste Ierse melkverwerker. Het is een coöperatie die ook in andere landen actief is en vooral inzet op melkpoeder, sportvoeding en Amerikaanse cheddar. In Ierland is er heel wat vraag naar elementen die helpen in het beheersen van risico. Heel wat actoren in de melksectoren proberen dan ook een antwoord te bieden op die vraag. Glanbia probeert melkveehouders te helpen door allerlei programma's op te zetten. Het meest bekende programma van Glanbia is het *Fixed Milk Prices Scheme*. De melkerij betaalt de melkveehouder een vaste marge uit op een bepaald percentage melk. De schema's worden uitgeschreven over drie jaar tijd. De prijs die de melkveehouder uitbetaald krijgt, wordt aan het begin van de drie jaar vastgelegd en wordt aangepast als de gemiddelde kosten op het melkveebedrijf veranderen. Een melkveehouder wordt niet verplicht, maar krijgt wel de kans om een bepaald aandeel van zijn melkplak hierop in te schrijven. De uitbetaalde melkprijs in het programma verschilt quasi niet van de gemiddelde melkprijs van de markt. Men merkt op dat er de voorbije jaren 2 eurocent per 100 kg meer werd uitbetaald in het programma. Maar Glanbia zelf en alle aanwezige melkveehouders op het congres benadrukken dat je het niet moet doen om meer uitbetaald te krijgen, wel om risico te spreiden. Door een vaste prijs aan melkveehouders uit te betalen, komt de volatiliteit natuurlijk wel bij Glanbia zelf terecht. Daarom besloot Glanbia om ook een dergelijk programma uit te werken met aankopers van hun producten. Ook de klanten van de

Figuur 1 Europese melkrijzen door de jaren heen - Bron: milkprices.nl

melkverwerker kunnen er dus voor kiezen om aan een vaste prijs te kopen voor enkele jaren. Zo slaagt Glanbia erin om toch vaste marges te behouden. Dit schema is sinds 2011 actief. Het blijkt een echte succesformule te zijn voor Ierse melkveehouders. Meer dan 2000 melkveehouders participeerden al in het programma en 1,6 miljard liter melk is op dit moment onder het programma verwerkt. Het programma is ook al overgenomen door enkele binnenlandse en buitenlandse melkverwerkers. Natuurlijk heeft een dergelijk schema ook een kostprijs. Bovendien is het Ierse systeem zeer sterk verschillend van het

West-Europese. FrieslandCampina, een Nederlandse melkverwerker met 19.000 leden, denkt heel anders over volatiliteit. Op dit moment haalt de coöperatieve 12,5 miljard liter melk op met een omzet van 11,3 miljard euro. Dit wil zeggen dat FrieslandCampina erin slaagt om bijna 1 euro waarde te halen uit 1 liter geleverde melk. Dit doet ze door een groot aanbod van merkproducten in de winkelketens te vermarkten. Qua volatiliteit neemt de Nederlandse coöperatieve zelf geen initiatief. Ze is van oordeel dat volatiliteitsbeheersing de verantwoordelijkheid is van de melkveehouder. ■

WAT IS EDF?

European Dairy Farmers is een club van vooraanstaande melkveehouders van over heel Europa. De club werd opgericht in 1991 en heeft ondertussen meer dan 400 leden, melkveehouders en adviseurs uit 20 verschillende Europese landen. Jaarlijks organiseert de club een driedaags congres in een Europees land. EDF organiseert ook in samenwerking met zuivel.nl en LTO de internationale melkrijzevergelijking www.milkprices.nl. Daarnaast maakt EDF een productiekostvergelijking waarbij een volledig economische kostprijs van melkproductie wordt vergeleken tussen de deelnemers. Dit is een unieke manier om bedrijfseconomische boekhoudingen over landsgrenzen heen te vergelijken, door de selectie aan vooruitstrevende bedrijven zijn de gemiddelden niet bruikbaar als referentie. EDF is ook een ideaal netwerk voor uitwisseling voor internationale bedrijfsbezoeken, voor stagiairs en voor de uitbouw van een internationaal vriendennetwerk. Boerenbond is het Belgische adviserende instituut dat de werking van EDF ondersteunt en aldus ook medeorganisator van het congres. In 2017 vindt het congres van EDF plaats in Praag (Tsjechië) van 27 tot 29 juni.

Heb je zelf zin om te discussiëren met Europese collega's over volatiliteit en andere interessante thema's? Aarzel niet om lid te worden van EDF België. Meer informatie vind je via www.dairyfarmer.net. Je kan ook consultant Jan Halewyck contacteren via jan.halewyck@boerenbond.be.